FITXES DE SUPORT A LES ASSOCIACIONS

1 ASPECTES LEGALS

Associar-se o fer una associació en teoria és molt senzill: Només cal que tres o més persones es posin d'acord per treballar conjuntament per una causa comú.

Però la realitat és una altra i molt diferent. Avui són moltes les lleis i reglaments que afecten directa o indirectament les associacions. Des de la redacció dels Estatuts al procés de inscripció al Registre d'Associacions, donar-se d'alta a l'Agència Tributària o demanar l'exempció de l'IVA són qüestions que si no es fan bé des d'un principi poden donar molts mals de cap a la Junta d'una associació.

Amb aquest butlletí, l'equip tècnic municipal que treballeu amb associacions teniu una eina senzilla i fàcil d'utilitzar per poder indicar aquells aspectes i processos imprescindibles per constituir-se. Així s'aconseguirà evitar sorpreses a les associacions i augmentar les capacitats dels tècnics a l'hora de fer el seguiment de les entitats del seu territori.

Aquest primer butlletí fa referència a les associacions en general, constituïdes d'acord amb la llei 7/97 d'associacions. Les associacions educatives (d'alumnes, pares d'alumnes) i les associacions esportives tenen alguns aspectes diferents. De la mateixa manera, les fundacions tenen molts aspectes diferents.

ASPECTES FUNDACIONALS

Quan vulguin muntar una associació, quins són els requisits que han de complir i els passos a seguir?

- Ser almenys **3 persones** físiques i/o jurídiques
- Redactar l'**ACTA FUNDACIONAL**, signada per tots els membres fundadors
- Redactar els **ESTATUTS** de l'associació
- Inscriure l'Acta Fundacional i els Estatuts **al Registre d'Associacions de la Generalitat**
- Inscriure l'Acta Fundacional i els Estatuts al **Registre Municipal d'Associacions** de la ciutat (si existeix). Molt sovint, aquest és un requisit per poder accedir a les subvencions municipals

> ***Important***:
> *La inscripció es realitza només una única vegada.*

La llei marca que els estatuts d'una associació han d'incloure moltes coses, entre d'altres:

- Objectius de l'entitat
- Domicili
- Àmbit d'actuació
- Drets i deures dels associats
- Òrgans de govern

(continua a la pàgina següent)

- Funcionament de l'assemblea general i òrgans de govern
- Normes per l'acceptació o l'expulsió dels associats,
- Procediments de dissolució

Per tal de facilitar les coses, al web del **Departament de Justícia de la Generalitat** (veieu l'enllaç a l'apartat *links d'interès*) trobareu un model general d'acta fundacional i d'estatuts.

Ho tenen tot?

	Sí	No
Son 3 socis?		
Tenen l'Acta Fundacional? *(ha d'incloure el nom social de l'entitat, l'aprovació dels estatuts, l'elecció de la Junta Directiva i s'han d'identificar tots els socis fundacionals amb nom, cognoms, adreça i DNI)*		
Tenen els Estatuts?		
Estan inscrits els Estatuts i l'Acta Fundacional al Registre d'Associacions?		

ASPECTES LEGALS

Una vegada creada l'associació, quines són les qüestions legals que han de tenir en compte? La llei marca un seguit de llibres que s'han de tenir al dia i a disposició de les persones associades. La llei també diu que aquests llibres, igual que les actes de les Assemblees Generals, s'han de registrar al Registre d'Associacions. Els **llibres i actes obligatoris** són els següents:

- **llibre d'actes**: els acords de la Junta Directiva s'han de recollir en un llibre d'actes, signades pel Secretari/a i el President/a
- **llibre de socis**: s'ha de tenir un registre amb les persones associades a l'entitat així com de les persones voluntàries no associades
- **llibre d'inventari de béns**: registre dels béns de l'associació (mobiliari, instal·lacions, vehicles, equips informàtics, locals, etc.)
- **llibres de comptabilitat**: adequats al volum i tipologia de les activitats de l'associació
- **actes de l'Assemblea General**: qualsevol canvi en la Junta Directiva, en el domicili social de l'entitat o en els estatuts, ha d'estar aprovat per l'Assemblea General. D'aquests acords s'ha d'aixecar acta i inscriure-la al Registre d'Associacions.

> ***Important***:
> *Els llibres s'han de legalitzar (portar al Registre) una vegada a l'any. Les Actes de l'Assemblea General s'han inscriure sempre després de la realització de l'Assemblea (anual, bianual, etc).*

Ho tenen tot actualitzat?

	Sí	No	Registre
llibre d'actes			
llibre de socis			
llibre d'inventari de béns			
llibres de comptabilitat			
acta de l'última Assemblea General *(amb els càrrecs de la Junta)*			

ASPECTES FISCALS

Però l'associació ha de començar a funcionar i per això ha de estar donada d'alta a l'Agència Tributària. Quins passos s'han de seguir?

Han de demanar un **CIF** (codi d'identificació fiscal). Per això, s'ha de presentar un imprès a hisenda (**model 036**) on és important marcar les següents caselles:

- **casella 344**: està obligat al pagament de l'IAE?, marcar **NO**
- **casella 351**: indica quin article de la llei ens eximeix de pagar l'IAE
- **casella 620**: està obligat a presentar declaració per l'Impost de Societats?, marcar **NO**
- **casella 622**: té condició d'entitat exenta de l'Impost de Societats?, marcar **SÍ**
- **casella 625**: indica quin article de la llei ens eximeix de presentar l'Impost de Societats (Nota: les fundacions o associacions declarades d'utilitat pública han de marcar la casella 624)
- **casella 700**: si des del primer dia pensen tenir alguna persona contractada han de marcar SÍ, la qual cosa els obligarà a presentar el model 110 cada trimestre (retencions als treballadors). Si de moment no volen contractar a ningú, marcar NO i d'aquesta manera no hauran de presentar el model 110 fins que no contractin algú.
- **casella 702**: si estan en un local on paguen lloguer i per tant en el rebut hi ha una retenció d'IRPF, han de marcar SÍ. Si no estan a cap local on paguem lloguer, han de marcar NO.

Al presentar el **model 036** han de portar:

- **còpia dels estatuts**
- **l'acta fundacional** (amb l'imprès o segell d'haver-los presentat al Registre d'Associacions),
- **fotocòpia del DNI del representant** (president/a).

Si va una altra persona, recordar-los que aquesta ha de portar una autorització signada pel president/a.

Si tot és correcte, els donaran un CIF provisional. Quan tinguin els estatuts ja registrats, hauran d'anar a buscar la targeta del CIF definitiu.

***Important**:*
El CIF és demana una única vegada, l'associació sempre tindrà el mateix número.

Repassem

	Sí	No
Han presentat el 036 demanant el CIF		
Han marcat la casella 344 *(no obligats a pagar IAE)*		
Han marcat la casella 351 *(perquè estan exempts d'IAE)*		
Han marcat la casella 620 *(no obligats a presentar IS)*		
Han marcat la casella 622 *(entitat exempta IS)*		
Han marcat la casella 625 *(fundacions, casella 624)*		
Han marcat la casella 700 *(retencions IRPF a treballadors)*		
Han marcat la casella 702 *(retencions IRPF lloguers)*		

L'Impost sobre el Valor Afegit (IVA)

Un altre aspecte que porta mals de cap a moltes associacions és l'**IVA**. Si no demanen l'exempció hauran de presentar cada trimestre el model 300, encara que no hagin fet cap factura ni tinguin cap moviment econòmic. **Si demanen l'exempció, només hauran de presentar el model 300 quan l'associació tingui un ingrés amb IVA**.

Quins avantatges porta demanar l'exempció d'IVA?

- les quotes de les persones associades no portaran IVA, per tant, l'import a pagar pels socis i sòcies serà menor.
- no s'han de preocupar de les liquidacions trimestrals.
- per a les entitats de caràcter social: tota la facturació dels serveis que donen anirà sense IVA.

L'exempció d'IVA no suposa en cap cas un benefici econòmic. L'exempció s'aplica a l'IVA que l'associació ha de cobrar (IVA repercutit) mai a l'IVA que ha de pagar (IVA suportat). Totes les factures que rebi l'associació (telèfon, material d'oficina, lloguers, etc) portaran l'IVA que correspongui al proveïdor.

Hi ha 2 tipus d'exempció d'IVA:

- **article 20.1, apartat 12 de la llei 37/1992 d'IVA**: exempció a les associacions per a les quotes dels socis. Tots els altres ingressos han d'anar amb IVA.

- **article 20.3 de la llei 37/1992 d'IVA**: exempció total a les entitats de caràcter social *(protecció a la infància, assistència a la tercera edat, assistència a refugiats, acció social comunitària, assistència a refugiats, minories ètniques, reinserció social, etc.)*

> ***Important***:
> *Recordeu que fins que l'Agència Tributària no respongui concedint l'exempció, s'ha de presentar el* ***model 300 cada trimestre.***

Repassem

	Sí	No
Han demanat l'exempció d'IVA ?		
Els han concedit l'exempció d'IVA ?		

RESPONSABILITATS LEGALS

Una pregunta que es fa molt sovint és **si els membres de la Junta Directiva tenen responsabilitat. La resposta és sí.** La llei d'associacions diu*: "Els membres o titulars dels òrgans de govern i representació, i les altres persones que actuïn en nom i representació de l'associació, han de respondre davant d'aquesta, davant dels associats i davant de tercers pels danys causats i els deutes contrets per actes dolosos, culposos o negligents."*

És a dir, per exemple, si una associació es declara en fallida econòmica i no pot pagar deutes però no és per negligència o actes il·legals de la Junta, no tindran responsabilitat, però si aquesta està produïda per actes negligents o il·legals, sí que tindran responsabilitat. De tota manera, recordeu-los que la potestat de decidir si hi ha negligència o actes dolosos és dels Jutges.

LEGISLACIÓ

- **Llei orgànica 1/2002, de 22 de març**, reguladora del dret d'associació
- **Decret 206/1999, de 27 de juliol**, pel qual s'aprova el reglament d'organització i funcionament del Registre d'associacions
- **Llei 7/1997, de 18 de juny**, d'associacions
- **Llei 49/2002, de 23 de desembre**, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratius i dels incentius fiscals al mecenatge
- **Real Decret 1740/2003, de 19 de desembre**, sobre procediments relatius a associacions d'utilitat pública.

LINK D'INTERÈS

- http://www.gencat.net/justicia/ciutadans/assfun/index.htm
  Web de la Generalitat de Catalunya on trobareu informació sobre legislació, models d'estatuts i actes, etc.
- http://www.cat365.net/Inici/ServeisEmpreses/EntitatsJuridiques/Associacio/
  Web de la Generalitat de Catalunya per realitzar tràmits on-line.
- http://www.diba.es/flordemaig/oafm/cpc/index.htm
  Web de la Diputació de Barcelona on trobaràs informació sobre associacions i participació ciutadana
- http://www.bcn.es/tjussana/
  Web de l'Ajuntament de Barcelona on trobaràs informació i serveis per a associacions
- http://www.aeat.es/
  Web de l'Agència Tributària. Aquí trobareu els models per demanar el CIF, pagar l'IVA, IRPF, etc.
- http://www.asociaciones.org/
  Web de la Fundación Gestión y Participación Social, amb molta informació interessant.
- http://www.entitatscatalanes.com/
  Un directori d'entitats catalanes on s'ofereixen diversos serveis.
- http://www.casalbcn.info/
  Web del Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona

DOCUMENTS

Aquí teniu les adreces on podeu trobar els documents esmentats en aquesta fitxa. Per facilitar-vos la feina, us enviem un arxiu ZIP amb aquests documents, per tal de que els pugueu tenir al vostre ordinador.

Tanmateix, es convenient revisar els webs oficials per si hi ha algun canvi en els documents.

- Documents que podeu trobar al web de la Generalitat de Catalunya
  http://www.gencat.net/justicia/ciutadans/assfun/assoc/infotram/index.htm
  - Model d'Acta Fundacional (PDF)
  - Model d'Acta Fundacional (Word)
  - Model d'Estatuts (PDF)
  - Model d'Estatuts (Word)
  - Formulari d'inscripció al Registre d'Associacions (PDF)

- Documents que podeu trobar al web de l'Agència Tributària
  http://www.aeat.es/ (apartat *Modelos y Formularios*)
  - Model 036 – alta a l'Agència Tributària
  - Model 110 – declaració trimestral d'IRPF
  - Model 300 – declaració trimestral d'IVA
  - Model 01 – sol·licitud de certificats

CONSTITUIR UNA ASSOCIACIÓ, PAS A PAS

3 persones físiques i/o jurídiques → Definició d'objecte social i altres qüestions estatutàries.
Elecció dels càrrecs.

↓

Acta Fundacional / Estatuts → Preparar per duplicat i signar per totes les persones fundadores

↓

Registre d'Associacions → Presentar per duplicat l'Acta Fundacional i els Estatuts

Important: guardar la instància de presentació amb segell d'entrada

↓

Quan els avisin (3 mesos aprox.) anar a buscar els documents ja inscrits.

↓

Agència Tributària

Sol·licitar CIF (model 036)

Documentació:
- *Còpia Acta Fundacional i Estatuts amb instància de presentació*
- *Fotocòpia DNI del representant*
- *Autorització si no ho porta el representant*

↓

Els donen el CIF provisional

Recollir CIF definitiu

↓

Preparar llibres obligatoris

Hi ha 2 opcions:
- Comprar llibres ja enquadernats i anar al Registre perquè els segellin abans de començar a utilitzar-los
- portar-los per ordinador o altres mitjans, imprimir-los, enquadernar-los i portar-los al Registre

Sol·licitar exempció IVA

Documentació (original i fotocòpia per compulsar):
- *Targeta CIF*
- *Acta Fundacional i Estatuts ja registrats*
- *Certificat d'inscripció al Registre d'Associacions*
- *Declaració del representant legal de complir els requisits de l'article 20.3 (només per sol·licitar el caràcter social)*
- *Autorització si no ho porta el representant*

↓

Rebran per correu la concessió o denegació